

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології і перекладу
Кафедра романської і новогрецької філології та перекладу

Допущено до захисту

«___» _____ року

Завідувач кафедри

_____ *Філоненко Н.Г.*

КУРСОВА РОБОТА

з лінгвістики на тему:

«Роль Бокаччо в становленні національної мови»

Студентки III курсу групи МЛіт 10-20
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.051 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша – італійська
Освітня програма Теорія і практика перекладу з
італійської мови і другої іноземної мови
Гушул Мар'яни Іванівни
Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент **Філоненко Н.Г.**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

Київ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	5
1.1. Походження італійської мови.....	6
1.2. Трансформація італійської мови.....	11
РОЗДІЛ 2. СТАНОВЛЕННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ У XIV СТОЛІТТІ	17
2.1 Боккаччо як основоположник італійської літератури та мови.....	18
2.2. Вплив епохи Ренесансу на становлення італійської мови.....	25
ВИСНОВОК.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	33

ВСТУП

Актуальність обраної теми зумовлена тим фактом, що Гіованні Франческо Боккаччо, відомий як Джованні Боккаччо (нар. 1313–пом. 1375) разом із двома іншими великими флорентійськими письменниками Данте Аліг'єрі та Франческо Петраркою є одним з трьох основоположників італійської літератури. Боккаччо, мав величезний вплив на формування італійської мови в епоху Ренесансу. Його найвідоміший твір, «Декамерон», відіграв значну роль у стандартизації та уніфікації італійської мови.

«Декамерон» - це збірка ста оповідань, написаних мовою народу (вulgарною мовою), а не латиною, яка в той час використовувалася в багатьох літературних творах. Боккаччо обрав vulgарну мову для свого твору з метою зробити його доступним для широкої аудиторії, включаючи тих, хто не мав латинської освіти. Це був перший великий літературний твір, написаний мовою народу, що стало кроком до утвердження народної мови як літературної мови.

Використання Боккаччо власній мові, особливо флорентійському діалекту, у «Декамерон» мав величезний вплив на формування стандарту італійської мови. Його стиль письма, багатий лексикою та граматичними правилами, став прикладом мовної елегантності та вишуканості. Боккаччо вплинув на розвиток граматики італійської мови, а його твори стали нормою для письменників того часу.

Крім того, «Декамерон» Боккаччо сприяв розповсюдженню італійської мови серед широкої аудиторії. Твір був широко читаний і перекладений, що сприяло популяризації італійської мови як літературної мови в Європі. Він став символом національної самосвідомості та ідентичності італійців, а також сприяв розвитку італійської літератури.

Боккаччо також вніс вагомий внесок у лексикографію італійської мови. У своїх творах він використовував широкий спектр слів, включаючи лексику з

різних діалектів, що додало багатство та різноманітність до мови. Його словникова робота сприяла розвитку і стандартизації італійської лексики.

Об'єктом дослідження можна визначити: формування італійської мови.

Предмет дослідження заключається у ролі Джовані Боккаччо на формування національної мови .

Метою дослідження є аналіз ролі Джовані Боккаччо на формування національної мови.

Завдання дослідження полягають у:

- формуванні розуміння виникнення італійської мови;
- аналізі історичних та соціокультурних причин трансформації та розвитку італійської мови;
- дослідженні ролі Боккаччо у процесі формування національної мови;
- виокремлення особливостей мови у творах Боккаччо.

Під час дослідження використовувались методи:

Інформація у вигляді сукупності емпіричних тверджень стала основою попередньої схематизації об'єктів. Теоретичними методами, за допомогою яких було розкрито сутність, значення та особливості процесу формування італійської мови;

Метод порівняння використовувався для виявлення відмінностей та загальних чинників у дослідженні історії формування італійської мови, а саме виокремлені особливостей, що відрізняють латину від ранньої італійської мови.

Метод абстрагування, що означає відволікання, під час формування теоретичної частини наукової роботи, допоміг виділити найважливішу частини та встановити залежність від інших факторів. Таким методом використовувався для формування принципового уявлення про сутність об'єктів.

Емпіричний науковий метод, як об'єднаний метод спостереження та порівняння використовувався для розкриття особливостей процесу формування національної мови.

Діалектичний і абстрактно-логічний методи використовувалися в процесі узагальнення й формування висновків як кожного розділу, так і загалом у роботі, для формування загального уявлення та підсумків роботи.

Метод аналізу та синтезу - це методи наукового дослідження, які використовувались для уявного розкладання цілого на складники та об'єднання окремих частин у ціле.

Під час формування теоретичної частини використання елементарно-теоретичного аналізу було зумовлене теоретичними міркуваннями причинно-наслідкового зв'язку та виокремлення закономірностей розвитку подій.

Робота складається із вступу, двох розділів та підрозділів, висновків та списку використаних джерел та літератури.

РОЗДІЛ 1 ФОРМУВАННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Зовсім недавно не було «італійців» у тому вигляді, як ми це розуміємо сьогодні; і не було єдиної «італійської» мови. Насправді маловідомо, що коли в 1861 році нарешті виникла держава Італія, близько 2,5% її жителів розмовляли італійською. Навіть до 1951 року менше 20% італійців використовували виключно італійську мову у своєму повсякденному житті. Дійсно, до останніх поколінь італійська мова була, у кращому випадку, другою мовою для більшості італійців. Їхньою першою мовою була регіональна, а часто й місцева мова. Італійський національний інститут статистики повідомив, що до 2012 року 53% італійців переважно розмовляли вдома італійською мовою. Коли наступило нове тисячоліття, італійська мова ставала основною живою мовою більшості італійців.[6]

Наразі, близько 15% населення ЄС – близько 67 мільйонів людей – розмовляють італійською мовою як рідною. Ще 3% – близько 13,4 мільйона – розмовляють нею як другою мовою. Це число зростає приблизно до 85 мільйонів італомовних, якщо взяти до уваги частини континенту, що не входять до ЄС.[22] Поширення італійської мови у світі демонструє важливість дослідження походження мови.(Рисунок 1)

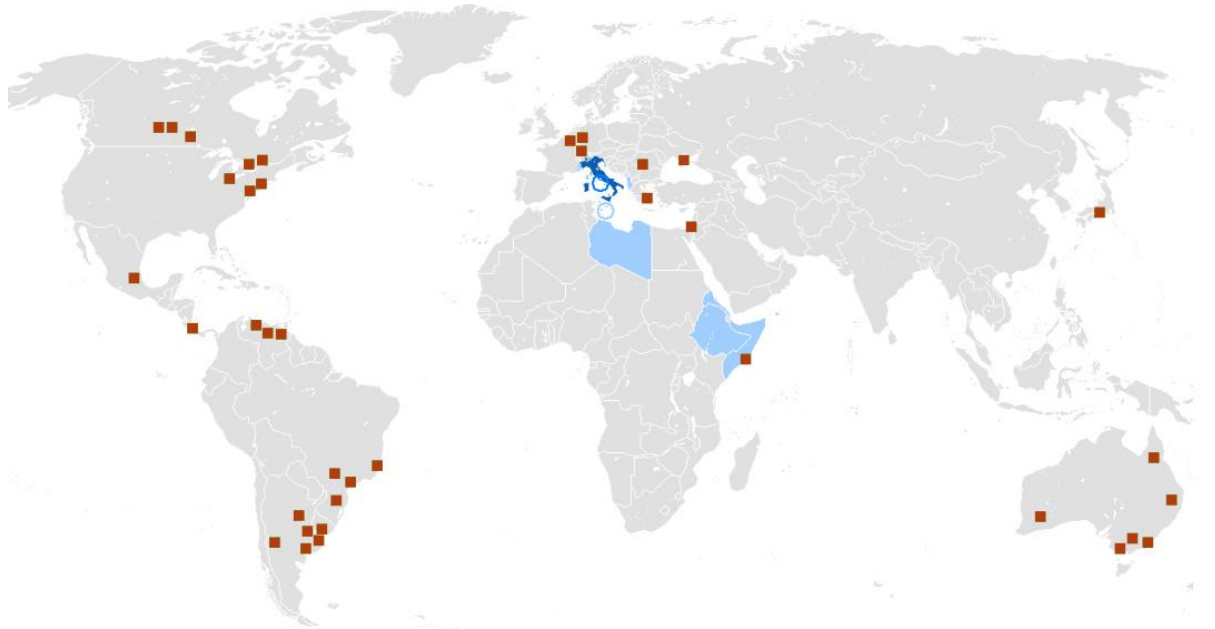

Рисунок 1. Джерело: The Italian language in the world. URL: http://www.italianvideocourses.com/en/news_h.php?cont=linguaITAmondo

1.1. Походження італійської мови

У політичному відношенні Італія тоді відрізнялася від решти Європи двома особливостями: наявністю Риму та незалежних міст (або міст-держав). У лінгвістичному плані Італія була відзначена ще однією особливістю: її винятково міцним зв'язком з латиною. Першу мову Риму сьогодні класифікують як «архаїчну латину» або «вульгарну латину». Уривки та написи підтверджують її походження як одного з індоєвропейських діалектів, якими розмовляли у провінції Лацій, що була меншою за сучасну область Лаціо.

Приблизно в 508 році до нашої ери, під час спалаху пуританського обурення – увічненого в історії Лукреції – Рим скинув етруське панування і почав його замінювати. До кінця III століття до нашої ери Рим панував над всією Італією на південь від Ріміні; до кінця другого також північна Італія та узбережжя Тірренського моря навколо Іспанії; до кінця першого — решта західноєвропейського материка, включаючи Галлію. І, нарешті, після смерті

Адріана, у 138 році нашої ери, Рим панував над усім на суші та на морі від Євфрату до Тай.[14]

Пізнішу латинь (з III століття до н.е.) часто називають вульгарною латиною — термін заплутаний, оскільки він може позначати популярну латинь усіх періодів і іноді також використовується для так званої Прароманської мови (roman common), теоретична конструкція, заснована на незмінній подібності між усіма або більшістю романських мов.

Усі три значення терміни «вульгарна латинь» насправді мають спільні риси, але, враховуючи їхній різний теоретичний статус, їх навряд чи можна назвати ідентичними чи навіть порівнянними. Коли християнство було офіційно прийнято Римською імперією (IV ст.), вульгарні латинські елементи були поширені через певні релігійні тексти. Його «вульгаризми» часто викликали вибачення у християнських авторів, чиє фальшиве смирення здається схожим на гордість через те, що вони не піддалися легковажності язичницького літературного стилю.

Окрім численних написів, знайдених по всій імперії, не бракує текстів вульгарною латиною. Одним із перших є Додаток Проба (III–IV ст. н.е.), у якому перераховано правильні та неправильні форми 227 слів, ймовірно, як орфографічну допомогу для писарів. Ця робота ілюструє деякі фонологічні зміни, які вже могли відбутися в розмовній мові (наприклад, втрата ненаголошених передостанніх складів і втрата кінцевого «m»).[19]

Деякі характеристики вульгарної латині нагадують популярні риси класичних і докласичних часів і передвіщають розвиток у словниковому запасі, особливо, багато класичних слів відкидаються на користь більш барвистих популярних термінів, особливо похідних і зменшувальних. У граматиці типові для класичної латині конструкції часто замінюються аналітичними. Таким чином, використання прийменників часто робить відмінкові закінчення зайвими. Перевага віддається коротшим і простішим реченням, а порядок слів, як правило, стає менш гнучким.

Важливим етапом дослідження формування італійської мови є виокремлення відмінностей між латиною та архаїчної версії. Класична вимова була змінена з появою вульгарної латини слово «цезар» вимовлялося як «chézar» (іт.) замість оригінального «kàesar», «pisces» вимовлялося як «pischeys» (іт.) замість оригінального лат. «piskeys».[19]

У класичній латинській мові, як і в італійській, жодні дві голосні не поєднуються в один звук (як у слові «deer»), і жодна голосна не може читатися як дві (як у слові «fate»), кожна з них має свій окремий звук, однаковий у будь-якій позиції: те, що стосується æ (ar-ey), також стосується œ /or-ey/, au («ow» у слові «owl»), тощо. Значення окремих голосних у кожному дифтонгів близьке до тих, що зустрічаються в сучасних італійській або іспанській мовах.[19]

Багато слів, які правильно вживаються сьогодні в письмовій та усній італійській мові (наприклад: gloria , causa , poeta , memoria , medicina , simile), взяті безпосередньо з латинської мови 2000 років тому.[2]

Найбагатші докази вульгарної латині знаходяться в фонології, хоча інтерпретація доказів часто є предметом суперечок, оскільки вона складається з плутаних описів граматиків і орфографічних помилок збентежених писарів. Багато доказів вказують на посилення наголосу у пізній період, що призвело до скорочення та проковтування ненаголошених складів: таким чином, viridem «зелений» стає virdem; vinea «лоза» стає vinia.

Серед інших фонологічних особливостей вульгарної латині, мабуть, найбільш вражаючою є втрата системи довгих і коротких голосних. В цілому, довгі голосні стали напруженими, а короткі голосними – слабкими, що призвело до повної зміни ритму мови. У текстах є докази плутанини ĭ і ē та ŷ і ō , яка сталася в західних романських мовах. Слід пам'ятати, що навіть у популярних латинських віршах використовувалися міри довжини голосних, і немає жодних доказів того, що розрізнення довжини голосних було втрачено у вульгарній докласичній мові. [2]

Архаїчною особливістю, яка повторюється у вульгарній латині, є втрата кінцевого закінчення «m», від якого в романських мовах практично не

залишилося жодного сліду. Можливо, однак, що письмо класичної латині було лише орфографічною угодою для носового дзвінкого звуку. Скорочення дифтонгів /ae/ (до /ε/) та /au/ (до /ɔ/), здається, також є популярною та діалектною особливістю, відображеною у вульгарних латинських текстах.[19]

Латинська мова, природно, набула поширення в міру розширення Риму. Римські солдати та судді використовували латину, і ті, хто мав з ними справу, мусили її вивчити. Латинська мова водночас змінювалася разом із новими обов'язками, які на неї поклалися. Граматика і словниковий запас мали формулювати складні думки про мораль і політику та передавати їх за тисячі миль. Мови, що розвиваються, зазвичай завойовують старіші мови. У 168 році до н.е. Рим завоював Грецьку імперію, мова якої славилася своїми класиками, а її масова версія стала койне (загальною мовою) східного Середземномор'я. Тому римські патриції, які були двомовними, часто запозичували старі мови. Тому двомовні римські патриції видобували грецьку мову для збагачення латини, патріотично маскуючи більшу частину своєї здобичі карбуванням латинських еквівалентів. У приватних творах Цицерон часто використовував грецькі слова, а в публічних - рідко, віддаючи перевагу латинським еквівалентам. Оригінали наших «сутності», «моралі» та «якості» вперше з'являються у Цицерона, і всі вони створені за зразком грецьких слів. Лукрецій та інші поети робили те ж саме в культурі, модернізуючи грецьку історію та міфологію. Приблизно чотирнадцять століть потому, на іншому кінці свого довгого панування, латинська мова зазнає подібного пограбування з боку італійської.[17]

Італійська мова розвивалася через тривалий і поступовий процес, який почався після падіння Римської імперії в V столітті. До цього моменту латинь поширилася і була нав'язана по всій Імперії як «*madre franca*», або спільна мова. Однак розмовна мова була іншою проблемою. Вже до падіння імперії (III-IV ст. н. е.) латинь не була широко поширеною і не була рідною мовою для будь-якого населення. Тільки вищі класи та релігійні ордени продовжували використовувати латинь. Після падіння імперії народні та місцеві форми мови відіграли важливу роль у суспільстві та повсякденному житті населення. Однак протягом кількох століть, особливо в середні віки, латинь була домінуючою культурною мовою,

яка використовувалася в усіх європейських університетах і в усіх офіційних актах і процедурах Церкви. Латинська мова продовжувала змінюватися протягом століть, створюючи абсолютно нові мови, такі як італійська, іспанська, французька, португальська, румунська та інші. Сьогодні італійська мова є найближчою до латини.

У IV-V століттях на території сучасної Італії стали формуватися різноманітні діалекти, які базувалися на латині. Наприклад, у північній Італії розвивалися галло-римські діалекти, в Південній Італії — романські діалекти, а в Центральній Італії формувався тосканський діалект.

З VI-VII ст. почало широко поширюватися використання архаїчної латини, яка насправді не була єдиною мовою, якою розмовляли на території колишньої імперії, а мала форму кількох регіональних діалектів. Першими, хто використовував архаїчну латинь у громадських ситуаціях, були нотаріуси, купці та релігійні особи, які хотіли, щоб їхні проповіді були більш зрозумілими та переконливими. У той час як класична латинь залишалася офіційною мовою Церкви, вульгарна латинь стала основним засобом поширення католицької віри і нею широко розмовляли церковники.[15]

Близкість італійської мови до латинської сприяла збагаченню нової мови шляхом включення багатьох латинських термінів. Також варто зазначити, що італійська мова зберегла багато архаїзмів навіть у сучасній розмовній мові. Перші документи, написані народною мовою, відносяться до X-го століття, а найстаріший з них - Плачіто Капуано (Placito Capuano або Placito di Capua) - свідчить про пізніший розвиток італійської мови. Плачіто Капуано є першим з низки документів, що були написані між 960 і 963 роками ранньоіталійською мовою. Ці документи є судовими актами, які дозволяли бенедиктинцям повернути свої землі, що були зайняті загарбниками. Вони містять мовні особливості, характерні для південних діалектів Італії та використовуються як свідчення розвитку італійської мови, хоча багато з них можна знайти і в сучасній італійській мові. Можна сказати, що важливість Плачіо полягає в тому, що:

1. Стає доказом того, що з 960 р. н.е. італійська мова є мовою уряду.

2. Це доказ того, що італійською розмовляли або її розуміли всі класи суспільства, хоча до єдиного стандарту було ще далеко.

3. Це доказ того, що люди відчували італійську як мову, відмінну від латини, а не як вульгарну або архаїчну її форму.[5]

Отже, можна підсумувати, що італійська мова походить від латини, проте не від класичного її аналогу а від так званої архаїчної латини. Протягом тривалого періоду еволюції італійської мови виникло багато діалектів, і множинність цих діалектів та їхні претензії на носіїв як чисту італійську мову створювали особливі труднощі у виборі версії, яка б відображала культурну єдність усього півострова. Навіть найперші популярні італійські документи, видані в 10 столітті, є діалектними за мовою.

1.2. Трансформація італійської мови

Протягом більшої частини XI століття народна мова, здається, зникла з документів, хоча вона продовжувала розвиватися як розмовна мова. Насправді вона все ще була фрагментована на різні регіональні мови, жодна з яких не виявляла ознак того, що намагається взяти гору над іншими. Але діалект був у низькій пошані серед усіх класів. Всі предмети викладалися латиною, а риторика, яка тоді вважалася наріжним каменем навчання, викладалася за латинськими зразками, такими як Цицерон чи Сенека.

Оскільки світська влада не передбачала жодної державної освіти, а нечисленні заможні родини наймали приватного вчителя для виховання своїх нащадків, єдині італійські школи перебували у віданні католицької церкви, але були відкриті для будь-якого мирянина.

В той час, як в інших країнах Європи доступ до освіти був обмежений лише для тих, хто приймав духовний сан, можна зрозуміти, чому престиж латинської мови був настільки поширений, а сама мова була набагато краще відома в Італії.

Однак, схоже, що така обізнаність і престиж на італійському півострові сповільнили еволюцію нової романської мови.

Вульгарна латинь, яка з'явилася під час падіння імперії як мова народу, приблизно в XI столітті стала мовою торгівлі та релігійної пропаганди. У XI столітті також з'являються комуни (італ. *comuni*) або нові міста-держави в центральній-північній частині країни, такі як Флоренція, Лукка, Піза, Мілан.

На жаль, зростання їхньої політичної та економічної могутності не надто сприяло літературній чи академічній діяльності, і, схоже, протягом наступних двох століть переважали більш практичні інтереси: Генуя, Піза, Амальфі та Венеція стають морськими державами і засновують колонії за кордоном, Флоренція має неабиякий талант у банківській справі. Не маючи власних стандартів, італійці аж до Данте залежали від французьких літературних зразків.

Тим часом Південь дотримується іншого політичного курсу: нормани заснували там одну велику державу, відкинувши регіональне суперництво і проклавши шлях до мовного койне Фрідріха II, римського імператора, який успадкує трон Сицилії по материнській лінії через два століття. До XI століття Північ і Південь вже розвинули різні культури - хоча й однаково процвітаючі - одна, по суті, про-ватиканська, інша - про-імператорська.[21]

Єдиним італійським документом, що зберігся до наших днів, є *Carta Amiatina* (1087), тосканський заповіт Мікіарелло та його дружини, які заповідають своє майно абатству Сан-Сальваторе (на горі Ам'янта) - акт каяття Мікіарелло міститься у виносці на діалекті (решта заповіту написана латиною). Варто зазначити, що архаїчні риси тексту та латинський правопис не дозволяють віднести цей уривок до італійської мови.[18]

Набагато важливішим є Іскрізіоне ді Сан Клементе (*Inscrizione di San Clemente*), що датується кінцем XI століття, який досі можна прочитати в однойменній церкві в Римі. Це діалог з *Passio Sancti Clementis* (6 ст. н.е.), доданий до фрески в старій підземній церкві, який зображує чудо, здійснене святим Климентом.

Важливість напису полягає в тому, що він був зроблений у церкві. Він стоїть у публічному місці певної важливості, де його може прочитати і побачити кожен.[19]

Ще одним важливим аспектом у дослідженні трансформації італійської мови є Сповідь у Норчії. З центральної Італії (Норча, Абатство Святого Евтизія) походить сповідь, написана майже повністю італійською мовою. Це стандартна формула сповіді, яку наполовину промовляє той, хто кається, наполовину - священник, текст кінця XI століття, вклеєний у кодекс, що містить сповідь святого Євтимія латинською мовою.

Правопис все ще багато в чому завдячує латинській мові, хоча вимова, мабуть, обходила без деяких приголосних, як у san[c]ta, omnia (вимова «omnia» або, можливо, «ogne») тощо, а на основі енклітичного вживання *pregonde* (*onde* *prego* = так молюся) можна припустити, що формула «*me accuso*» (де очікується *accusome*), ймовірно, була змодельована священником за зразком латинського синтаксису, оскільки «*me*» і «*accuso*» в обох мовах написані однаково.[19]

Цей період трансформації італійської мови Латинська та італійська мови часто впливають одна на одну: якщо до пізнього середньовіччя розуміння латини стає все менш і менш приблизним (як видно з напису святого Климента), то італійська, здається, сильно спирається на свою рідну мову, немовби прагнучи заслужити більше поваги перед обличчям спільноти, яка все ще вважала її непридатною для літературних цілей.[9]

Тоскана відіграла першорядну роль у формуванні італійської мови. Однак було б неправильно стверджувати, що італійська мова виникла в Тоскані: скоріше, вона виникла майже в будь-якій точці італійського півострова приблизно в той самий час (9-10 ст. н. е.), у великій кількості регіональних варіантів, предків нинішніх діалектів. Однак саме на Сицилії та в Південній Італії за правління Фрідріха II (1194-1250) з'явився перший італійський стандарт, хоча його поширення було обмежене вищими верствами суспільства.[7]

Фредерік створив або, принаймні, заохочував своєрідну «літературну майстерню», очолювану Джакомо да Лентіні (офіційним керівником *Scuola*

Siciliana, «Сицилійської школи»), предметом їхніх віршів було куртуазне кохання, fin' amor французької поезії. Це була лірика, відчужена від реальності, часто населена шаблонними, абстрактними жіночими фігурами, а не реальними персонажами.

Сицилійська школа посіла важливе місце у формуванні італійської мови. Переміщення двору Фрідріха II до різних місць в різні періоди допомагало розвитку південного стандарту мови, який вийшов за межі окремих регіональних діалектів, навіть в межах острова. Крім того, при дворі Фрідріха II існувала захопленість французькою поезією та класичною літературою, що сприяло створенню нових слів для поезій, зразком яких послужили латинська та французька мови. Це стало основою для створення першого італійського стандарту.[18]

Ефект, який супроводжував створення італійського стандарту, був подвійним. По-перше, була створена койне з кількох південних діалектів. По-друге, відбулося збагачення лексики широкою кількістю класичних та трубадурських слів і фраз. Деякі з цих слів мали французьке походження, зокрема терміни, пов'язані з лицарством. Зокрема, були створені такі слова, як *joì*, *jujusamenti*, *amaduri*, *miraturi*, *nuritura* та інші. Певна кількість слів з французьким походженням також мала велике значення. Серед них були слова *longiamenti*, *blasmati*, *placiri*, *fazone*. Більшість поширених слів, які не відносилися до літературної мови, були сицилійськими, з невеликим впливом Апулії.

При дворі Фрідріха II комедія та сатира були придушені, а політичне інакомислення не мало багато місця. Це призвело до того, що сицилійська школа акцентувала свою увагу на любові та унікальні звертання до впізнаваних осіб. Більше політичної свободи виразу поглядів створило більше можливостей для розвитку літератури, як всередині, так і поза придворним середовищем.[7]

Північна Італія, яка складалася з міст-держав, незалежних від великих держав, таких як Священна Римська імперія та Ватикан, також внесла свій внесок у розвиток італійської мови. Тут була створена *сірвентезе* - політична та військова пісня французького походження. Ця форма поезії характеризувалася захистом

князя та критикою ворогів. У ній використовувалися посилання на битви, князів, реальні місця та особистості.

Попри обмежену свободу вираження поглядів під час правління Фрідріха II, Південь Італії пережив процес, що нагадував Відродження, і став на кілька років центром італійської культури. Сицилійська школа мала значний внесок у літературу того часу. Вона не тільки створила новий літературний стандарт, використовуючи граматику та орфографію, але також внесла інновації у літературні форми. Зокрема, Джакомо да Лентіні винайшов сонет, який став характерним для італійської поезії, а потім був імпортований до Тоскани та інших частин Європи.[19]

Літературні досягнення сицилійської школи не обмежилися Італією. Форма сонета, винайдена сицилійськими поетами, була прийнята Францією, графом Сурреєм та Єлизаветою. Згодом цей літературний жанр використав Шекспір у своїх творах, а Езра Паунд надихався найдавнішими італійськими сонетами для своєї поезії.

Отже, можна підсумувати, що вплив сицилійської школи на літературу був значним і став важливим етапом у розвитку італійської мови та поезії. Вона змінила літературний ландшафт Італії та Європи, створивши нові літературні стандарти та форми, які мали великий вплив на подальшу літературну традицію.

Висновок до 1 Розділу:

Латина та рання італійська мова мають багато спільних рис, оскільки рання італійська мова розвивалася з латини. Однак, є кілька важливих відмінностей між ними.

Фонетика: У латині було багато звуків, яких немає в ранній італійській мові. Наприклад, латинська мова включала звук [k], який у ранній італійській мові став звуком [ts]. Також відбулися зміни в інших звуках та їх вимові.

Грамматика: Рання італійська мова відхилялася від латини в граматичних формах. Наприклад, в ранній італійській мові відбулися спрощення у суфіксах і

зміна в кінцевих приголосних. Також змінилися закінчення дієслів та форми родових прикметників.

Лексика: За часів ранньої італійської мови були внесені значні зміни в словниковий запас порівняно з латиною. Завдяки контактам з іншими культурами, зокрема з готами, ломбардами та греками, в італійській мові з'явилися нові слова та вирази.

Орфографія: Рання італійська мова мала відмінну систему правопису порівняно з латиною. Введення діакритичних знаків та зміни у правилах написання призвели до змін у написанні багатьох слів.

Ці відмінності вказують на поступову еволюцію з латини до ранньої італійської мови. Перехід від латини до італійської мови був довгим процесом, який відбувався протягом століть. На цей процес значною мірою вплинули різні соціокультурні та історичні фактори.

РОЗДІЛ 2 СТАНОВЛЕННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ У XIV СТОЛІТТІ

У XIV столітті італійська мова проходила через процес становлення як літературна мова і одночасно як національна мова Італії. Цей період відомий як «Тревізська класика» (*Classicità trecentesca*) або «Тревізська школа» (*Scuola trecentesca*), названа на честь міста Тревізо, де розташувалася одна з найбільш впливових літературних груп цього часу.

У цей період література і мова Італії були сильно залежні від латини, яка використовувалася як основна мова для навчання, духовної літератури та офіційних документів. Проте, з появою різних поетичних течій, літературна мова Італії почала еволюціонувати і ставала все більш самостійною.

Одним з ключових факторів у становленні італійської мови було поширення Тосканського діалекту. Можливо, це сталося через центральне положення Тоскани в Італії та через агресивну торгівлю її найважливішого міста, Флоренції. Крім того, з усіх італійських діалектів тосканська мова має найбільшу схожість у морфології та фонології з класичною латиною, що робить її найкращою гармонією з італійськими традиціями латинської культури. Великий вплив на розвиток італійської мови мав поет Данте Аліг'єрі, автор відомого «Божественної комедії», який використовував тосканський діалект у своїх творах. Його мовний стиль став стандартом для літературної мови Італії і був використаний в подальших творах італійських письменників.

У XIV столітті було також видано перші граматики, які систематизували італійську мову і надали їй формальні правила. Одним з найвідоміших граматиків цього часу був Беттініні (*Bettini*), автор «Лицарської граматики» (*Grammatica dei Cavalieri*). Ця граматика стала посібником для шляхтичів і надала основи граматичних правил італійської мови.

Завдяки літературним творам італійських поетів XIV століття та розвитку граматики, італійська мова почала набувати статусу літературної мови. Вона

стала засобом виразу для багатьох видатних поетів, таких як Франческо Петрарка, Джованні Боккаччо і Франческо Да Барбаріно.

Таким чином, у XIV столітті італійська мова почала здобувати своє місце як літературна мова й набувати все більшої популярності серед населення Італії. Цей процес становлення італійської мови тривав і продовжився у наступні століття, але саме XIV століття вважається важливим періодом у розвитку і поширенні італійської мови.

2.1. Боккаччо як основоположник італійської літератури та мови

У перехідний період, коли Флоренція переживала економічне процвітання та з'явився новий торговельний клас, Джованні Боккаччо, видатний італійський письменник, розквітав усередині культурного та інтелектуального виміру того часу. Він був свідком яскравої університетської культури в Неаполі та Болоньї, де знову оживали давньогрецькі та римські тексти. Політичним меценатом Боккаччо був Роберт д'Анжуйський, король Неаполя, чиє впливове ставлення до культури мав значний вплив на літературну творчість письменника.

Походження Боккаччо з родини купців та банкірів, що працювала в банку Барді, свідчило про значну роль торгівлі в його житті. Батько Боккаччо був фінансовими радниками анжуйського короля Неаполя, і їхні зв'язки з банком Барді розповсюджувались по всій Європі. Виникнення цього нового потужного класу торговців, який не належав до знати, викликало соціальні та політичні зміни. Вважається, що саме до цієї аудиторії Боккаччо звертався в своєму творі «Декамерон», створюючи ідеальний приклад для цього впливового класу.[4]

Молодий Джованні, народжений в сільській місцевості поблизу Флоренції. Майбутній письменник народився в селі за містом Флоренція і був сином Боккаччо де Челліно, багатого купця і банкіра, який працював у відомому банку Барді. Схоже, що Боккаччо народився поза шлюбом, його виховував батько. Юнак отримав чудову освіту та навчався латині. Його батько переїхав до Неаполя

і працював фінансовим радником короля, а Боккаччо був знайомий з неаполітанським двором. Юнак був змушений стати учнем банкіра, що він ненавидів, але він зміг познайомитися з багатьма письменниками та вченими. Приблизно в цей час він зацікавився міфологією греків і римлян. Виїжджаючи до Неаполя, Боккаччо зустрівся зі світом письменників та вчених, а його знайомство з неаполітанським двором дало йому цінні знання про культуру та мистецтво того часу. Цей період також поглибив його захоплення давньогрецькою та римською міфологією.

Криза банку Барді в 1340 році примусила Боккаччо повернутися до Флоренції, залишивши своє нерозділене кохання в Неаполі. У 1350-х роках він зустрів Петрарку, і обидва чоловіки стали друзями, і кожен вплинув на творчість іншого. У 1350-х роках Боккаччо написав біографію Данте, а потім написав збірку портретів «Про знаменитих жінок» і «Про знаменитих чоловіків», яка користувалася великою популярністю. Він також написав працю з класичної міфології, і це вважається одним із перших досліджень міфу, коли-небудь створених. Саме в цей період він розквітав як письменник, створюючи свої ранні твори, включаючи віршовану поему «В елегії леді Фіамметти» та роман «Teseida». Чорна смерть, що спустошила Італію, сильно вплинула на творчість Боккаччо. Він створив свою найвідомішу роботу «Декамерон», збірку оповідань, як відображення соціальних та моральних відносин того періоду.[11]

Чума вбила до однієї третини населення Італії, а спустошення, які вона спричинила, глибоко вплинули на твори Боккаччо. Чорна смерть безпосередньо надихнула його найвідомішу роботу «Декамерон», написану між 1348-1353 роками. Це великий прозовий твір, і це збірка оповідань. Це була миттєва сенсація і залишилася такою донині. Боккаччо почав шкодувати про свій шедевр, і після його завершення він, здавалося, пережив певну форму кризи.

У 1348–1353 роках Боккаччо написав «Декамерон». Завдяки широкому розмаху свого діапазону та чергуванню трагічних і комічних поглядів на життя вона справедливо вважається його шедевром. Стилістично це найдосконаліший

зразок італійської класичної прози, і його вплив на літературу Ренесансу в усій Європі був величезним.

«Декамерон» починається з втечі 10 молодих людей (7 жінок і 3 чоловіків) із охопленої чумою Флоренції в 1348 році. Вони усамітнюються в сільській місцевості, де протягом двох тижнів кожен член групи має чергу як король чи королева над іншими, детально вирішуючи, як провести їхній день, і керуючи їхніми неквапливими прогулянками, їхніми розмовами на свіжому повітрі, їхніми танцями та піснями, і, перш за все, їхніми альтернативними розповідями. Це оповідання займає 10 днів з двох тижнів (решту відведено для особистих прикрас або для релігійних обрядів); звідси й назва самої книги «Декамерон», або «Десятиденна робота». Таким чином, загалом оповідань 100. Крім того, кожен із днів закінчується канцоною (піснею для танцю), яку співає один із оповідачів, і ці канцони містять деякі з найкращих ліричних віршів Боккаччо. Окрім 100 оповідань, у Боккаччо є головна тема, а саме спосіб життя вишуканого буржуа, який поєднував повагу до умовностей із відкритим ставленням до особистої поведінки.

Впливовий критик 19 століття Франческо де Санктіс вважав «Декамерон» «людською комедією», що стала наступником «Божественної комедії» Данте, а Боккаччо — основоположником нового морального порядку, що замінює європейське Середньовіччя.[8]

Зустріч із Петраркою, однак, не була єдиною причиною змін у творчості Боккаччо. Можливо, цьому сприяло передчасне ослаблення його фізичних сил і розчарування в коханні. Деякий такий випадок міг би пояснити, як Боккаччо, який раніше завжди писав прославляючи жінок і кохання, раптово прийшов до написання гірко женоненависницького Корбаччоа потім звернути свій геній в інше місце. Крім того, є ознаки того, що він, можливо, почав відчувати релігійні сумніви. Петрарка описує, як картезіанський чернець П'єтро Петроне на смертному одрі в 1362 році послав іншого картузіанця, Джоаккіно Чіані, закликати Боккаччо відмовитися від мирських досліджень; і саме Петрарка тоді відмовив Боккаччо від спалювання власних творів і продажу своєї бібліотеки.

Крім того, вже в 1360 році спосіб життя Боккаччо вважався досить суворим, щоб виправдати його доручення пастирського лікування душ у соборі. Багато років тому він приймав незначні замовлення, можливо, спочатку лише в надії отримати бенефіції.[8]

Важливість творів Боккаччо можна виміряти у декількох аспектах, перш за все творчість Боккаччо була переходом від середньовічних романів до літературного реалізму. Він продемонстрував, що проза може відобразити складність людей та їхніх ситуацій, і хоча поезія залишалася домінуючим способом літературного вираження, після «Декамерона» літературна проза стала більш популярною та широко визнаною. Роботи Боккаччо були несхожі ні на що інше, написане раніше, а їх психологічний реалізм був радикальним відходом від середньовічної літератури, де персонажі були стереотипами, а не окремими особами.[10]

Боккаччо надихнув багатьох письменників відмовитися від алегорії, такої типової для Середньовіччя, і прийняти реалістичний стиль письма. Флорентієць також був одним із перших біографів, а його праця «Життя Данте» є однією з перших літературних біографій. Його збірні розповіді про життя відомих людей також вирішальним чином сформували ренесансну традицію біографії. Вплив Боккаччо на європейську літературу неможливо переоцінити.[14]

Творчість Боккаччо також вплинула на поезію. Він допоміг популяризувати багато рим і віршових форм, особливо строфи Octavo. Крім того, здається, що він познайомив Петрарку з роботами сицилійської школи, яка розробила новаторські форми строфи. Багато хто вважає, що це надихнуло Петрарку на розробку власної форми сонета. Боккаччо написав багато довгих оповідних віршів, і це надихнуло багатьох поетів по всій Європі, у тому числі Чосера. Його довгі вірші, такі як *Il Filostrato*, мали багато наслідувачів, і справді цей твір був основою для трагедії Шекспіра «Троїл і Крессида».[8]

Боккаччо дуже цікавився класичним минулим, і його можна вважати одним із великих посередників між класичним світом та Італією епохи Відродження. Його енциклопедія класичних міфів значно сприяла розвитку інтересу до

античної історії та культури та переконала багатьох досліджувати греко-римську цивілізацію. Боккаччо, як і його друг Петрарка, захоплювався класичним минулим, і він популяризував твори Гомера у Флоренції, і це переконало багатьох вивчати твори поета, який оспівував руйнування Трої та пригоди Одиссея. Боккаччо був одним із перших італійців, які прославляли греків та їх культуру, особливо в ролі публічного лектора.

Проте, роль у становлення національної мови є безперечним при аналізи творчості Боккаччо. Автор був сповнений рішучості зробити італійську мову шанованою літературною мовою. До початку XIV століття італійська мова не вважалася засобом літературного вираження. Латинь була мовою літературної еліти, а народні мови не були високо оцінені. Починаючи з Данте, використання народної мови стало більш прийнятним у поезії. Те, що Данте зробив для поезії, Боккаччо зробив для прози. Він використовував свою рідну тосканську мову і зміг зробити її здатною до великої описової сили та виразності. Він прагнув створити італійську мову, яка була б такою ж лаконічною, як латинь, і його проза справді має цю якість.

Якість прози, її точність і витонченість свідчили про те, що італійська мова була рівною латині. «Декамерон» Боккаччо, зокрема, читали в Європі, і він надихнув інших авторів писати рідною мовою та уникати латини. Автор зробив внесок у одну з найвизначніших змін у Європі, спричинену епохою Відродження, і це було прийняття народних мов для літературного вираження.

Можна охарактеризувати мову, яку використовував Боккаччо такими особливостями:

- Тосканський діалект: Боккаччо використовував тосканський діалект, який згодом став основою для сучасної італійської літературної мови. Цей діалект відрізняється від інших регіональних варіантів італійської мови, таких як сицилійський або венеціанський.
- Архаїзми: Боккаччо часто використовував застарілі слова та фрази, що надають тексту античний колорит і стиль. Деякі з цих слів можуть бути незрозумілими для сучасного читача.

- Риторика: Мова «Декамерон» містить різні риторичні фігури, такі як порівняння, метафори, епітети та інші, які роблять текст виразним та живим.
- Діалоги: Книга містить численні діалоги між персонажами. Діалоги допомагають показати розмаїття мовленнєвих стилів того часу, від повсякденної мови до більш урочистої та літературної.[1]

«Декамерон» Боккаччо був великим внеском у розвиток італійської літературної мови. Книга сприяла популяризації тосканського діалекту і його статусу літературної мови. Вона стала прикладом чистого та елегантного стилю, який вплинув на подальших письменників та сприяв формуванню стандартної сучасної італійської мови. «Декамерон» додав почуття реалізму та життєвої близькості до італійської мови, роблячи її доступнішою для широкого кола людей та підтримуючи процес стандартизації.

Боккаччо був глибоко релігійною людиною, але він бачив цінність цього життя і вважав, що земні насолоди за своєю суттю не є гріховними. У творах письменника відчувається справжнє захоплення природою та людьми, і він підкреслював, що кожен був індивідуальним. У його творах його герої борються з обставинами та використовують свій розум і передбачення, щоб покращити свою долю в житті. У своїй головній роботі він показує молодих людей, які насолоджуються життям і радіють йому, незважаючи на те, що навколо них лютує Чорна смерть. «Декамерон» мав вплив на просування гуманістичного світогляду в епоху Відродження.[10]

Окремо варто відзначити вплив Боккаччо і в історичному контексті. Чорна смерть — це назва спалаху чуми в Європі між 1347-1352 рр. н. Цей термін був введений лише після 1800 року нашої ери стосовно чорних бубонів (наростів), які виникали в паху, під пахвою та навколо вух заражених, коли чума вражала лімфатичні вузли; люди того часу називали це серед інших термінів «чумою». Він прийшов зі Сходу, де лютував між 1346-1360 рр. н. е. і являв собою комбінацію бубонної, септицемічної та легеневої чуми.

Одним із першоджерел інформації про спалах був саме Боккаччо. У першому розділі «Декамерон», перш ніж представити персонажів, він описує, як чума вразила місто Флоренцію в 1348 році н. е., як люди відреагували та приголомшливу кількість смертей, яка зрештою становитиме 30-50 мільйонів.[3]

Отже, можна підсумувати, що саме з Боккаччо коротка повість, яка до того часу вважалася низькою літературою, набула статусу літературного жанру, проклавши шлях для роману. Боккаччо також створив стандартну італійську прозу, на основі якої в наступні століття буде моделюватися письмова та ввічлива італійська мова.

«Декамерон» - це збірка новел. Це один із найвідоміших творів світової літератури, написаний у XIV столітті. Книга складається з 100 новел, які розповідаються десятьма молодими людьми, які шукають притулку від чуми в місті Флоренція. Боккаччо був важливою фігурою в розвитку гуманізму, італійської мови та розвитку сучасної літератури.

Мова, яку використав Боккаччо в «Декамероні», є прекрасним прикладом італійської прози XIV століття. Вона відображає розвиток італійської літературної мови того періоду, коли італійська поступово ставала національною мовою замість латини.

Мова «Декамерону» характеризується такими особливостями:

Тосканський діалект: Боккаччо використовував тосканський діалект, який згодом став основою для сучасної італійської літературної мови. Цей діалект відрізняється від інших регіональних варіантів італійської мови, таких як сицилійський або венеціанський.

Архаїзми: Боккаччо часто використовував застарілі слова та фрази, що надають тексту античний колорит і стиль. Деякі з цих слів можуть бути незрозумілими для сучасного читача.

Риторика: Мова «Декамерону» містить різні риторичні фігури, такі як порівняння, метафори, епітети та інші, які роблять текст виразним та живим.

Діалоги: Книга містить численні діалоги між персонажами. Діалоги допомагають показати розмаїття мовленнєвих стилів того часу, від повсякденної мови до більш урочистої та літературної.

«Декамерон» Боккаччо був великим внеском у розвиток італійської літературної мови. Книга сприяла популяризації тосканського діалекту і його статусу літературної мови. Вона стала прикладом чистого та елегантного стилю, який вплинув на подальших письменників та сприяв формуванню стандартної сучасної італійської мови.

Творчість Боккаччо відображає не лише культурні та інтелектуальні течії того часу, але і вплив торговельного класу, соціальні трансформації та міжособистісні стосунки. Його роботи стали незрівняним свідченням перехідного періоду, а «Декамерон» залишається шедевром світової літератури, в якому Боккаччо проникливо описав складність та протиріччя свого часу.

2.2. Вплив епохи Ренесансу на становлення італійської мови

Боккаччо був людиною Ренесансу майже у всіх сенсах. Його гуманізм охоплював не лише класичні студії та спробу заново відкрити й переосмислити стародавні тексти, але й спробу підняти літературу сучасними мовами до рівня класичної, встановивши для неї стандарти, а потім відповідаючи цим стандартам.

Історичний період, відомий як Ренесанс, охоплює приблизно 15-17 століття. «Ренесанс» означає «відродження», і в цей час Європа залишила усталені ідеї Середньовіччя та створила початок сучасного світу, яким ми його знаємо. Були заново відкриті цивілізації Стародавньої Греції та Риму, що викликало інтерес до класичного навчання, яке кинуло виклик середньовічним віруванням та ідеям. Населення ставало багатшим, що призвело до збільшення торгівлі та подорожей і поширення нових ідей. Зростання добробуту також викликало інтерес до освіти, сприяло розквіту мистецтв і сприяло науковим відкриттям і новим винаходам. Мабуть, найважливішим з них був друкарський

верстат, що дало змогу друкувати книги, а не писати від руки, і дозволило розповсюджувати інформацію серед набагато ширшої аудиторії, ніж будь-коли раніше, що ще більше розпалювало жагу до знань.

Батьківщиною епохи Відродження стала Італія. Її значення як торгового центру з багатьма прибережними портами на Середземному морі створило багате суспільство, чиї гроші допомогли створити Італію як місце навчання та культури. Було засновано важливі університети, у тому числі один у Падуї, який мав великий медичний факультет, де викладали анатомію. Анатомія також була важливою в Італії через багатьох художників, які працювали там. Заможні італійці найняли їх для прикраси своїх будинків картинами та скульптурами, вони хотіли відтворити реалістичні зображення, створені 1000 років тому греками та римлянами. Художники, а також лікарі вивчали анатомію та проводили препарування, щоб зрозуміти, як працює тіло, щоб створити більш реалістичне зображення людської фігури.[20]

Епоха Відродження була одним із найважливіших періодів в історії західного світу. Ця епоха ознаменувалася розвитком сучасної концепції особистості, появою гуманізму та нових форм культурного вираження, які впливають на нас донині. У цю епоху, яка тривала приблизно два століття (1320-1527 рр. нашої ери), є багато важливих діячів, які зробили внесок у Відродження та відродження європейської культури.

Внесок Боккаччо у епоху Ренесансу часто недооцінюють, проте саме автор розвинув ідею гуманізму, дав початок зацікавленості до міфів та історій стародавніх держав, а також поклав основу для становлення італійської мови та літератури.

Писемні народні мови надзвичайно зросли в ужитку в епоху Відродження. Вони також стали предметом наукових досліджень і дискусій. У той час як сучасна лінгвістика звертається до 19 століття за своїми професійними витоками, гуманісти епохи Відродження почали розвивати систематичні підходи до вивчення мови набагато раніше.

«Питання мови», спроба встановити мовні норми та кодифікувати мову, захопила письменників усіх спрямувань. Граматики протягом 15-го та 16-го століть намагалися надати вимові, синтаксису та лексиці тосканської мови 14-го століття статус центральної та класичної італійської мови. Згодом цей класицизм, який міг зробити італійську мову ще однією мертвою мовою, був розширений, щоб включити органічні зміни, неминучі в живій мові. У цей період було також багато друкованих видань, що сприяло поширенню нової мовної норми. Друк забезпечив більшу доступність текстів і підтримував процес утвердження стандарту.

У словниках і публікаціях заснованого в 1583 році, який італійці визнали авторитетним у питаннях італійської лінгвістики, компроміси між класичним пуризмом і живим тосканським вживанням були успішно досягнуті. Найважливіша літературна подія XVI століття відбулася не у Флоренції. У 1525 році венеціанець П'єтро Бембо (1470-1547) виклав свої пропозиції (*Prose della volgar lingua* - 1525) щодо стандартизованої мови та стилю: Петрарка та Боккаччо були його взірцями і, таким чином, стали сучасною класикою. Тому мова італійської літератури побудована за зразком Флоренції XV ст.[9]

Письменники епохи Відродження також писали про мову, порівнюючи народні мови з латиною, а складену та письмову мову з розмовною та спонтанною. Дискутували, як встановити нормативні та естетичні стандарти. Італійський термін для цих суперечок «*questione della lingua*» також часто з'являється в наукових дослідженнях інших мов. Інтереси в колоніальній експансії; в історії книги; у владі та її здійсненні; і гендерні відмінності призвели до низки нових підходів.[23]

Вплив епохи Ренесансу на становлення італійської мови був величезним. Він сприяв утворенню стандартизованої мовної форми на основі флорентійського діалекту та поклав основу для майбутнього розвитку італійської літератури. Цей період підняв італійську мову на новий рівень естетичності, чистоти та виразності, що сприяло її використанню як мови науки, мистецтва та літератури. Ренесанс перетворив італійську мову з розпорошеного сукупності

діалектів на єдину національну мову, яка стала символом єдності та культурного самовизначення італійського народу.

Отже, можна підсумувати, що епоха Ренесансу, яка припадала на XIV-XVI століття, мала значний вплив на становлення італійської мови. Італійський Ренесанс, відомий також як «Відродження», був періодом інтелектуального та культурного розквіту в Італії, і саме в цей час італійська мова здобула широке визнання і стала однією з провідних літературних мов Європи.

Одним з ключових аспектів впливу Ренесансу на італійську мову була реформація італійського письма та орфографії. Виникла потреба у стандартизації правопису, граматики та лексики, щоб забезпечити більшу однорідність між різними діалектами та регіонами Італії.

Вплив Ренесансу на становлення італійської мови полягав не лише в літературній сфері, але і в інших аспектах культури, таких як музика, живопис, архітектура та наука. Це збагатило італійську мову новими термінами та виразами, які відображали прогресуючий розвиток культури того часу.

Важливим аспектом розвитку епохи Ренесансу в Італії став Джованні Боккаччо. «Декамерон» додав почуття реалізму та життєвої близькості до італійської мови, роблячи її доступнішою для широкого кола людей та підтримуючи процес стандартизації.

У підсумку, епоха Ренесансу сприяла становленню італійської мови як однієї з провідних літературних мов світу. Вона зміцнила своє місце як національна мова Італії та вплинула на розвиток граматики, лексики та стилю мови.

Висновок до 2 Розділу:

Одним із вирішальних моментів у формуванні італійської мови була публікація «Декамерон» Джованні Боккаччо в XIV столітті. Цей літературний шедевр був написаний на тодішньому народному діалекті Тоскани, який в подальшому став новою для сучасної стандартної італійської мови. Боккаччо вважається батьком італійської літератури та мови, оскільки його твори

допомогли у встановленні італійського діалекту Тоскани як нормативного мовного стандарту.

Вплив епохи Ренесансу на становлення італійської мови був величезним. Він сприяв утворенню стандартизованої мовної форми на основі флорентійського діалекту та поклав основу для майбутнього розвитку італійської літератури. Цей період підняв італійську мову на новий рівень естетичності, чистоти та виразності, що сприяло її використанню як мови науки, мистецтва та літератури. Ренесанс перетворив італійську мову з розпорошеного сукупності діалектів на єдину національну мову, яка стала символом єдності та культурного самовизначення італійського народу.

ВИСНОВКИ

Італійська мова є однією з найкрасивіших та найпоширеніших мов у світі. Вона має багато спільного з іншими романськими мовами, такими як французька, іспанська та португальська. Походження італійської мови сягає далекої історії Італії та розкладається на кілька етапів.

Перші початки розвитку італійської мови можна відстежити ще в давньоримські часи. Завдяки римському завоюванню значна частина Італії почала використовувати латину, мову давніх римлян, яка в подальшому стала основою для розвитку романських мов. Протягом століть латинська мова почала змінюватися та еволюціонувати під впливом місцевих діалектів та народностей, що заселяли Італію.

В середньовіччі італійська мова пройшла через період інтенсивного розвитку та становлення. Завдяки культурному і економічному розквіту великих міст, таких як Флоренція, Ченто, Сієна та Венеція, міжнародні торговельні контакти та розширення культурного обміну привнесли нові слова та фразеологічні конструкції до італійської мови. У цей час італійська почала набувати своїх власних рис та особливостей.

Латина та рання італійська мова мають багато спільних рис, оскільки рання італійська мова розвивалася з латини. Однак, є кілька важливих відмінностей між ними.

Фонетика: У латині було багато звуків, яких немає в ранній італійській мові. Наприклад, латинська мова включала звук [k], який у ранній італійській мові став звуком [ts]. Також відбулися зміни в інших звуках та їх вимові.

Граматика: Рання італійська мова відхилялася від латини в граматичних формах. Наприклад, в ранній італійській мові відбулися спрощення у суфіксах і зміна в кінцевих приголосних. Також змінилися закінчення дієслів та форми родових прикметників.

Лексика: За часів ранньої італійської мови були внесені значні зміни в словниковий запас порівняно з латиною. Завдяки контактам з іншими культурами, зокрема з готами, ломбардами та греками, в італійській мові з'явилися нові слова та вирази.

Орфографія: Рання італійська мова мала відмінну систему правопису порівняно з латиною. Введення діакритичних знаків та зміни у правилах написання призвели до змін у написанні багатьох слів.

Ці відмінності вказують на поступову еволюцію з латини до ранньої італійської мови. Перехід від латини до італійської мови був довгим процесом, який відбувався протягом століть. На цей процес значною мірою вплинули різні соціокультурні та історичні фактори.

Одним із вирішальних моментів у формуванні італійської мови була публікація «Декамерону» Джованні Боккаччо в XIV столітті. Саме з Боккаччо коротка повість, яка до того часу вважалася низькою літературою, набула статусу літературного жанру, проклавши шлях для роману. Боккаччо також створив стандартну італійську прозу, на основі якої в наступні століття буде моделюватися письмова та ввічлива італійська мова.

«Декамерон» - це збірка новел. Це один із найвідоміших творів світової літератури, написаний у 14 столітті. Книга складається з 100 новел, які розповідаються десятима молодими людьми, які шукають притулку від чуми в місті Флоренція. Боккаччо був важливою фігурою в розвитку гуманізму, італійської мови та розвитку сучасної літератури.

Мова, яку використав Боккаччо в «Декамероні», є прекрасним прикладом італійської прози XIV століття. Вона відображає розвиток італійської літературної мови того періоду, коли італійська поступово ставала національною мовою замість латини.

Мова «Декамерону» характеризується такими особливостями:

Тосканський діалект: Боккаччо використовував тосканський діалект, який згодом став основою для сучасної італійської літературної мови. Цей діалект

відрізняється від інших регіональних варіантів італійської мови, таких як сицилійський або венеціанський.

Архаїзми: Боккаччо часто використовував застарілі слова та фрази, що надають тексту античний колорит і стиль. Деякі з цих слів можуть бути незрозумілими для сучасного читача.

Риторика: Мова «Декамерону» містить різні риторичні фігури, такі як порівняння, метафори, епітети та інші, які роблять текст виразним та живим.

Діалоги: Книга містить численні діалоги між персонажами. Діалоги допомагають показати розмаїття мовленнєвих стилів того часу, від повсякденної мови до більш урочистої та літературної.

«Декамерон» Боккаччо був великим внеском у розвиток італійської літературної мови. Книга сприяла популяризації тосканського діалекту і його статусу літературної мови. Вона стала прикладом чистого та елегантного стилю, який вплинув на подальших письменників та сприяв формуванню стандартної сучасної італійської мови.

Епоха Ренесансу, яка припадала на XIV-XVI століття, мала значний вплив на становлення італійської мови. Італійський Ренесанс, відомий також як «Відродження», був періодом інтелектуального та культурного розквіту в Італії, і саме в цей час італійська мова здобула широке визнання і стала однією з провідних літературних мов Європи.

Одним з ключових аспектів впливу Ренесансу на італійську мову була реформація італійського письма та орфографії. Виникла потреба у стандартизації правопису, граматики та лексики, щоб забезпечити більшу однорідність між різними діалектами та регіонами Італії.

Вплив Ренесансу на становлення італійської мови полягав не лише в літературній сфері, але і в інших аспектах культури, таких як музика, живопис, архітектура та наука. Це збагатило італійську мову новими термінами та виразами, які відображали прогресуючий розвиток культури того часу.

СПИСОВ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Опис мови і стилю в "Декамероні" Боккаччо – реферат. Бібліотека української літератури УкрЛіб. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/referats-zl/printout.php?id=32>
2. Alonzo M. The Italian Language and its Origins - La Gazzetta Italiana. The Italian American voice - La Gazzetta Italiana. URL: <https://www.lagazzettaitaliana.com/history-culture/7736-the-italian-language-and-its-origins>
3. Boccaccio on the Black Death: Text & Commentary. World History Encyclopedia. URL: <https://www.worldhistory.org/article/1537/boccaccio-on-the-black-death-text--commentary/>
4. Boccaccio, Giovanni 1313–1375 Italian Author | Encyclopedia.com. Encyclopedia.com | Free Online Encyclopedia. URL: <https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/boccaccio-giovanni-1313-1375-italian-author>
5. Classical Latin. Pagina1-Free English and Italian Studies Resources. URL: <http://pagina1.altervista.org/italian/history/latin.html>.
6. Dante and the Invention of the Italian Language - Italian Stories. Beyond Foreignness. URL: <https://beyondforeignness.org/5781>
7. Frederick II, Roman Emperor | Encyclopedia.com. Encyclopedia.com | Free Online Encyclopedia. URL: <https://www.encyclopedia.com/religion/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/frederick-ii-roman-emperor>
8. Giovanni Boccaccio - Decameron, Italian Renaissance, and Humanism. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Giovanni-Boccaccio/The-Decameron>
9. Hale C. The History of the Italian Language. ThoughtCo. URL: <https://www.thoughtco.com/history-of-the-italian-language-4060993>
10. Hale C. The History of the Italian Language. ThoughtCo. URL: <https://www.thoughtco.com/history-of-the-italian-language-4060993>
11. Hecko B., "Plague and Progress: An Analysis of Giovanni Boccaccio's Decameron and Reform during the Initial Outbreak of the Black Death" (2020). Honors Projects. 27. URL: https://pilotscholars.up.edu/hon_projects/27
12. Hecko B., "Plague and Progress: An Analysis of Giovanni Boccaccio's Decameron and Reform during the Initial Outbreak of the Black Death" (2020). Honors Projects. 27. URL: https://pilotscholars.up.edu/hon_projects/27
13. Historical Context for The Decameron by Boccaccio | The Core Curriculum. Columbia College. URL: <https://www.college.columbia.edu/core/node/1761>
14. History of Italian Language: From the Origins to the Present Day. *Europass*. URL: <https://www.europassitalian.com/learn/history/>

15. History of the Italian language: the origins. Scuole d'italiano per stranieri Società Dante Alighieri.
URL: <https://www.scuoleditaliano.it/history-of-the-italian-language-the-origins/?lang=en>
16. How did Boccaccio influence the Renaissance. DailyHistory.org. URL:
https://dailyhistory.org/How_did_Boccaccio_influence_the_Renaissance
17. Politics and Language in Early Renaissance Italy. OpenEdition Journals. URL:
<https://journals.openedition.org/rhr/8248?lang=en>
18. Postilla Amiata - Wikipedia. Wikipedia, l'enciclopedia libera. URL:
https://it.wikipedia.org/wiki/Postilla_Amiata
19. Sala M., Posner R. Vulgar Latin | language. Encyclopedia Britannica. URL:
<https://www.britannica.com/topic/Vulgar-Latin>
20. Sicilian school | literature. Encyclopedia Britannica. URL:
<https://www.britannica.com/art/Sicilian-school>
21. The 11th century. Pagina1-Free English and Italian Studies Resources. URL:
http://pagina1.altervista.org/italian/history/11th_c.html
22. The Influence of the Renaissance. St John's College, University of Cambridge. URL:
<https://www.joh.cam.ac.uk/library/influence-renaissance>
23. The Italian language in the world. URL:
http://www.italianvideocourses.com/en/news_h.php?cont=linguaITAmondo
24. The Origins of The Italian Language - Kwintessential. Kwintessential. URL:
<https://www.kwintessential.co.uk/blog/culture/the-origins-of-the-italian-language>
<https://www.europassitalian.com/learn/history/>
25. The Renaissance. Pagina1-Free English and Italian Studies Resources. URL:
http://pagina1.altervista.org/italian/history/16th_c.html.